

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

LETNO III. — Štev. 7.

NOVO MESTO, 15. FEBRUARJA 1952

CETRTLETNA NAROCNINA 100. DIN

IZHAJA VSAK PETER

ZGODOVINSKI DNEVI IZ NOB naj postanejo naši prazniki

Bliža se sedmo leto, odkar smo se osvobodili okupatorjev in njihovih pomagačev — domačih izdajalcev. Hitro so minila ta leta. V prvem času po vojni je bilo povsod veliko razpravljanja o vojnih dogodkih. Kje si bil med vojno, kaj si delal? Tako so se pogovarjali možje in žene. Prenekatera partizanska mamica je silno rada pripovedovala — in še danes ti pove — kako je bilo v letih narodnoosvobodilne vojne. Toliko in tolikokrat je odpirala vrata partizanom, jih nasilita, pogostila kar je hiša premogla, če pa ni bilo nicesar v shrambi, vsaj topla beseda ni izstala. Ko smo bili lani na partizanskem pohodu, so v podgorjanskih vaseh drli ljudje iz hiš. Prenekatera mati je

Od tedna do tedna

Sredi velikih dogodkov po svetu vsaj mi ne smemo prezeti nečesa, kar sicer ni mogoče šteti med najbolj važna mednarodna vprašanja, je pa po raznih znamenjih značilno in vzbuja zaskrbljenost: proces proti bivšim partizanom v Lucci v sosednji Italiji. Proces traja že četrtek mesec in pred nekaj dnevi je javni tožilec končal svoj obtožilni govor, ki ni trajal nič manj kakor sedem dni. Na koncu svojega govorja je javni tožilec zahteval kazni za 52 bivših partizanov-garibaldincev od 24 do 30 let ječe. Garibaldinci so obtoženi za kriminal, ker so se borili proti fašizmu in njihovim pomagačem, takojmenovanim opozovcem. V najtežjo pregrebo pa jim štejejo, da so sodelovali s slovenskimi partizani, češ da je bilo to »izdajstvo domovine«. Tačneje bi se lahko izrazili, da boli italijanske šoviniste to, da so italijanski partizani nastopili proti fašizmu in s tem proti imperialistični italijanski politiki, ki je nenastna in nepravosten izteza svoje dolge prste po naši zemlji.

Italijansko sodišče je s procesom napadlo osnovna načela, ki so ustvarjala povojni svet, ker sodi borce proti fašizmu, za katere je bilo posebej doljeno, da so zavezniški vojaki in jih nobeden ne sme zaradi bojnih akcij zaledovali.

Ta proces pa bo po svojem protidemokratičnem bistvu še bolj značilen, če mu postavimo ob stran dogodek, ki ga je tisk prav tako zabeležil zadnje dni. V službo v italijansko vojsko so zapel sprejeti generali Gambaro, ki je bil šef italijanskega korpusa v Ljubljani, prej pa je bil še vodja italijanskega fašističnega korpusa v Spaniji. Za njegove zločine so mu kot odškodnino za plačo od julija 1945 do danes izplačali še okrog deset milijonov lir. Vse to so vznemirjujoče vesti, ki kažejo, da gre današnja Italija staro pot in ta pot je povzročila že mnogo gorja.

V zadnjih dneh po svetu zoper živahnih pisanjih o raznih političnih akcijah in izjavah v zvezi z bližnjimi zasedanjem Sveti atlantske zveze v Lisabonu. Predvsem v francoskem parlamentu je bila zelo burna debata zaradi Nemčije, oziroma zaradi izjav zahodnonemškega kanclerja Adenauera, ki je z zahtevo po sprejemu Zahodne Nemčije v Atlantski pakt kot enakopraven partner in s protestom proti vmešavanju Francov v zadeve Posavje povzročil pravo politično burjo. Vladni krogi Zahodne Nemčije se pač zavedajo visoke cene svojega razvitega gospodarstva, spodbuja pa jih še ameriška nestrost, da bi v obrožitvi Zahodne Evrope tudi Nemci dali čim večji delež. Nastalo je že vprašanje ali »Wehrmacht«, to je samostojna nemška vojska, ali oboroženi Nemci, članji evropske vojske. Posebno skrbi to vprašanje Francoze, kar je razumljivo, če upoštevamo zgodovino zadnje dobe. Če razvoj nemškega vprašanja zavzema oblike, v katerih so elementi, ki povzročajo vedno večje pomeške v svetu, potem je treba to nedvomno pripisati napetemu položaju v Evropi zaradi grabežljive politike Moskve, ki se pač noče odreči svojim imperialističnim pozicijam in s tem pomaga, da tudi stari militaristi zoper prihajajo do veljave v skupnih zahodnih obrambnih naporih.

Dogodkom zadnjih dni pa je treba pristeti še razvoju na Koreji, kjer je ostalo pravzaprav odprto samo še glavno vprašanje: severnokorejsko-kitska zahteva, da ne bodo podpisani premirski prej, dokler ne bo sklenjeno sklicanje konference, ki bo reševala vse Daljnovehodna vprašanja. Stara pesem. Zoper se je pokazalo, da služi korejska fronta predvsem za pridobivanje kitajskega-ruskih pozicij na Daljnem vzhodu. To pa pomeni, da je do miru na Koreji skoraj prav tako daleč kot pred meseci, kajti konferenca bi morala reševati vprašanja Formoze, zoperne uveljavljivosti Japonske itd. Moskva bi rado dosegla, da bi imela Mao Ce Tungova Kitajska — seveda samo kot ubogljiv satelit — večjo besedo na Dalnjem vzhodu in bi bil tako razširjen moskovski vpliv tja, kjer je precej izgubil na veljavi. Temu nasproti pa se postavlja prepeta politika nekaterih krovov v Ameriki, ki si žele razširiti svojih akcij na Mandžurijo. Nasproti so torej tako močna, da bo le težko prišlo v kratkem do rešitve boločega korejskega vprašanja.

pred domom dejala: »Joj, fantje, saj ste prav tak kar partizani! Kako lepo je bilo takrat...«

Da, res. Lepo je bilo takrat — navzic vsem strahodno vojno in okupatorjeve bespenja smo bili boreci in ljudstvo povezani s tisočerimi vezmi, združeni v veselju in nevarnosti, boju in pričakovljenu svobode. V letih po vojni, predvsem po letu 1947, je v naših pogovorih razumljivo prevladovalo razpravljanje o gospodarskih vprašanjih. Petletni plan zahteva od vsakega našega državljanina, da po svojih močeh prispeva delež za ustvaritev socialističnega gospodarstva. Letos, ko bomo dokončali prvo Titovo petletko, bomo praznovali 11. letno ljudske vstaje, hkrati pa tudi sedmo leto osvoboditve. Zato si moramo priklicati v spomin vso lepotu in gorje let narodnoosvobodilne borbe.

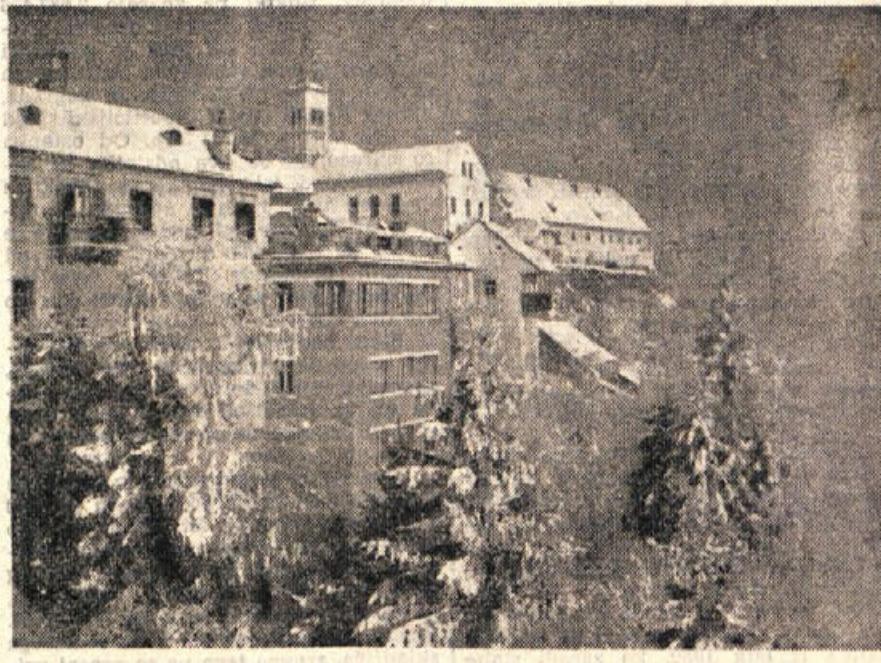
Na Dolenjskem ima vsaka vas svoje značilnosti in let NOB. Lepo je prav bi bila, da bi naše vasi ali pa celo predeli letos ob takih zgodovinskih dnevih kot so npr. množični odhod vaščanov v partizane, prvi prihod partizanov v našo vasi ali kraj, osvoboditev mesta, trga ali vasi, večje borbe s sovražniki, ustanovitev prvega Narodnoosvobodilnega odbora ali mladinskega aktivira, skojevske grupe, celice Partije, streljanje talcev, izseljevanje ljudi v internacijo itd., da bi torej ob takih dnevih pripredili vaške praznike. Ti prazniki naj bi imeli vesel, živahen značaj. Obudili nam bodo spomin na NOB, na naše žrtve in trpljenje, hkrati pa nas bodo krepili v zvesti, da smo izbrani pod vodstvom naše Partije, čvrsto zbrani v vrstah Osvobodilne fronte, že leta 1941 prav po pot in da njej nazivlje vsem težavam zmagujemo.

Mladinske organizacije naj bi pod vodstvom partiske organizacije in sporazumno s pomočjo vseh organizacij, društev in organov oblasti pripravile lete kulturne programe za tak vaški oztrški praznik. Mladina predvojnika vzgoje bi s pomočjo članov Zveze borcev pripredili manevre, strelske družine tekmovalje v strelijanju in pod. Če je vaški praznik — spomin na NOB — v poletnem času, ga bomo morda združili s

tekmovanjem košcev, grabilje, žanjev, ali pa spet morda s konjskimi dirkami, tekmovanjem kolesarjev, motoristov, s plavalnimi tekmmami, igranjem odbojke in raznih drugih športnih prireditve. Ves kraj naj bi pripravil pohod v bližnje najbolj znane partizanske kraje, tam predvsem del partizanske mitinge, obiske grobov, spomenikov NOB itd. Oblik in načinov za to ne manjka, treba se je dobro pogovoriti in zajeti k sodelovanju vse organizacije in društva.

Res smo že sredi zime. Prav zdaj pa je pravi čas, da se na sestankih pogovorimo o teji delavnosti naše Fronte. Govoriti, da Fronta na vasi nima kaj delati, je velikanski nesmisel. Tisoč velikih in drobnih nalog je pred nami. Prirejajo vaški prazniki, njihova pravilna izbira, vsakoletno dostojno in kar najbolj slavnostno proslavljanje spada med resno in zgodovinsko pomembne naloge frontne organizacije. Partiskske in frontne organizacije naj zato povsod zbujujo pri ljudeh smisel za izbiro in proslavljanje teh vaških praznikov. Poskrbimo, da se bodo naše organizacije v vremenu lotile tega dela, da bo že letos vsaka naša vas imela svoj praznik, ki bo temeljil na zgodovinskih dogodkih iz let narodnoosvobodilne vojne. Vse množične organizacije v vasi, trgu ali mestu pa naj vse svoje delo usmerjajo že zdaj v priprave na krajevni praznik. Pred nami je 27. april, 1. maj, 22. julij, 29. november, 22. december in razni drugi prazniki ter spominski dnevi. Vsak naš kraj pa naj vplete med te zgodovinske dneve tudi svoj dan, ki bo nam in zanamčen živ opomin, da nam je bila in nam mora biti ljubezen do svobode in domače zemlje najdražje na svetu.

Ludvik Kebe



Tretji teden že počiva Novo mesto pod belo snežno odejo

Za obnovo in nadaljni razmah Novega mesta

V prostorju sindikalnega doma v Novem mestu je bilo 8. februarja V. redno zasedanje Mestnega ljudskega odbora. Navzoč člani so pregledali sklep zadnjega zasedanja in ugotovili, da so le-ti bili v glavnem izpolnjeni.

Po gospodarsko političnem referatu, ki ga je podal predsednik MLO tov. Jože Udovič, so pričeli člani MLO živahno diskutirati. Tovarš Adam je obrazložil stanje in delo Uprave mestnih nepravčin. Stavbe in grajanja, ki spadajo pod to upravo, so v zelo slabem stanju in nujno potrebovajo popravila. Tov. Komelj je predlagal, naj bi v dimplici zadevi s popravilom. Krizatirje in obnoviti vrtišč, v katerih bi se naselila Stadionska knjižnica. Tov. Milka Kolenc je podal predlagano pričakovanje.

Odborniki so precej razpravljali tudi o modernizaciji in dograditvi ceste. Vecina članov je bila za to, da vsa delna nadaljuje reisiski red pri MLO, ker bi dela na ta način bila dosti cenejša. Kritizirali so delo gradbenega podjetja »Pionir«, ki ni izpolnilo pričakovanih MLO pri delu na cesti.

MLO je sprejel nato več odlokov o prekrskih zoper javni red in mir, o vzdrževanju in kultiviranju izgleda Novega mesta, o organizaciji živilskega trga in določitvenih redov ter o hincnem redu in spremembah načinov nekaterih podjetij.

Na podlagi diskusije so bili sprejeti sklepi o nadaljevanju del na cesti, ureditvi vodovoda, popravilu poškodovanih cest, realizaciji gradbenega plana, ureditvi Krizatirje, prenestnosti semizadeva in podobno.

Pred zaključkom je tajnik OLO tov. Pero Šlanič k temu delu skupščine in povabil vse zadevne sklepe.

Kratke vesti

Beograd. — Nove predilnice bodo začele obratovati. V kratkem bodo zadržali montirati stroje v novih predilnicah v Sinju, Prištini, Stipu in Bijelom polju pri Mostaru. Stroje je dobavila tvrdka Platt iz Oldham. Z novimi predilnicami bo naša tekstilna industrija mnogo pridobilna in bo zmanjšano nesorazmerje med številom tkalnic in predilnic. Pred vojno niso gradili predilnic, ker so bile tkalnice bolj doopusne, toda tekstilna industrija ni samostojna, če nima razen tkalcic tudi tezajajočega števila predilnic. Tako bomo izlečili sedaj staro rak rano naše tekstilne industrije.

Opatija. — Pretekle dni so se tukaj mudili srbski zadružniki, ki so si ogledali razna podjetja in zanimive kraje v Sloveniji in Hrvatski. Polni novih vtisov in prevzeti od naravnih lepot so se vrnili v svoje kraje, kjer bodo že v nekaj tednih pričeli s še večjim veseljem delati za novo setev.

Beograd. — Nova uredba o delovnih knjižicah. Zvezna vlada je izdala novo uredbo o delavskih knjižicah, po kateri morajo imeti vse osebe v delovnem razmerju delavsko knjižico. Z natančnimi določili o vpisih in obvezni predložiti knjižice pri nastopu službe bodo omejili »preselejanje« iz službe v službo.

Zagreb. — Za naočnike ne bomo več v zadregi. Povojna leta smo bili večkrat v zadregi za naočnike. Ker stekla zanje, ki ga je treba posebej pripravljati, nismo izdelovali doma, smo bili vezani na uvoz. Zdaj pa je zagrebška tovarna »Optika« prevzela nalogo, da bo začela izdelovati steklo za očala. Uredili so že posebne električne peći in ter stroje za brušenje in poliranje. Ze letos bo tovarna izdelala okoli 700.000 stekel za očala. Ker jih potrebujemo doma le okoli 500.000 letno, jih bodo tudi izvajali. Če bodo izdelki kvalitetni, bo tovarna imela v inozemstvu takoj dovolj odjemalcev, ker je po optičnem steklu povsod veliko povpraševanje.

Celovec. — Avstrijske oblasti imajo za Koroške Slovence le prazne oblike. Slovenska prosvetna zveza na Koroškem je v neštetih vlogah zahtevala od avstrijskih oblasti, da priznajo slovenskemu šolstvu tiste pravice, ki jih ima tudi v najbolj zaostalih državah manjšinsko šolstvo. Na vse te vloge je Zvezda dobila doseg, le en odgovor in sicer, da bo sporočil blivši prosvetni minister pred svojim odstropom, da so za tadeve merodajne koroške deželne oblasti. Ta odgovor potrjuje, da imajo avstrijske državne oblasti za Koroške Slovence le prazne oblike, kadar bi bilo treba te oblike spremeniti v dejanja.

V St. Jerneju dobro gospodarijo

Pred dnevi so na prvem letosnjem zasedanju KLO v St. Jerneju silščki zanimali pravilo o krajinskem gospodarstvu. Predsednik tov. Stanje Kušlan nas je seznanil s perečimi vprašanji krajinskega gospodarstva. Med drugim je omenil, da je bilo lani ponovljeno 14 km potov, kar so uporabili na 2000 kubicnih metrov gramoza. Očeščenega in poškopljenega je bilo zelo veliko sedušega drevesa. Obširno tainičko poročilo je podal tajnik tov. Tone Koretič. Poročilo je o odmeri davkov, urešenosti raznih planov, o dohodkih in izdatkih ustanov, kraj. podjetij itd. Mesarlja in kimo-podjetje je aktivno, krajinska žaga pa je bila dana v zakup zadružnemu skladu. Lanj so imeli tri zbrane volivice, 29 sej (načrte), da se jih izdeluje odbornik Martin Pavlin, Ignac Oblik, Ignac Prah in Franjo Jordan. In dve zasedanji KLO. Za sveti državljanov in možično organizacijo niso sodelovali s KLO.

H. S.

Prej dnevi so na prvem letosnjem zasedanju KLO v St. Jerneju silščki zanimali pravilo o krajinskem gospodarstvu. Predsednik tov. Stanje Kušlan nas je seznanil s perečimi vprašanji krajinskega gospodarstva. Med drugim je omenil, da je bilo lani ponovljeno 14 km potov, kar so uporabili na 2000 kubicnih metrov gramoza. Očeščenega in poškopljenega je bilo zelo veliko sedušega drevesa. Obširno tainičko poročilo je podal tajnik tov. Tone Koretič. Poročilo je o odmeri davkov, urešenosti raznih planov, o dohodkih in izdatkih ustanov, kraj. podjetij itd. Mesarlja in kimo-podjetje je aktivno, krajinska žaga pa je bila dana v zakup zadružnemu skladu. Lanj so imeli tri zbrane volivice, 29 sej (načrte), da se jih izdeluje odbornik Martin Pavlin, Ignac Oblik, Ignac Prah in Franjo Jordan. In dve zasedanji KLO. Za sveti državljanov in možično organizacijo niso sodelovali s KLO.

Prej dnevi so na prvem letosnjem zasedanju KLO v St. Jerneju silščki zanimali pravilo o krajinskem gospodarstvu. Predsednik tov. Stanje Kušlan nas je seznanil s perečimi vprašanji krajinskega gospodarstva. Med drugim je omenil, da je bilo lani ponovljeno 14 km potov, kar so uporabili na 2000 kubicnih metrov gramoza. Očeščenega in poškopljenega je bilo zelo veliko sedušega drevesa. Obširno tainičko poročilo je podal tajnik tov. Tone Koretič. Poročilo je o odmeri davkov, urešenosti raznih planov, o dohodkih in izdatkih ustanov, kraj. podjetij itd. Mesarlja in kimo-podjetje je aktivno, krajinska žaga pa je bila dana v zakup zadružnemu skladu. Lanj so imeli tri zbrane volivice, 29 sej (načrte), da se jih izdeluje odbornik Martin Pavlin, Ignac Oblik, Ignac Prah in Franjo Jordan. In dve zasedanji KLO. Za sveti državljanov in možično organizacijo niso sodelovali s KLO.

Prej dnevi so na prvem letosnjem zasedanju KLO v St. Jerneju silščki zanimali pravilo o krajinskem gospodarstvu. Predsednik tov. Stanje Kušlan nas je seznanil s perečimi vprašanji krajinskega gospodarstva. Med drugim je omenil, da je bilo lani ponovljeno 14 km potov, kar so uporabili na 2000 kubicnih metrov gramoza. Očeščenega in poškopljenega je bilo zelo veliko seduš

Kdo se lahko pomeri z zadružniki v Veliki Loki?

USPLH, KI JE ZGOVOREN DOKAZ PREDNOSTI SOCIALISTIČNEGA GOSPODARSTVA

V četrtek 7. februarja so zadružniki v Veliki Loki imeli tretji redni občni zbor. Pregledali so svoje delo v preteklem letu in ugotovili, da so dosegli tako lepe uspehe, da so z njimi lahko zadovoljni. Izvolili so nov upravni odbor, sprejeli gospodarski račun za leto 1952 in več sklepov, na podlagi katerih bodo delali v bodoče.

Napis: »Zivelj največji praznik zadružnikov!«, nas je pozdravil že od daleč. Pred prijavo hišo zadružnika Bizjaka sta bila postavljena dva mlajša in med njima parola. V prostorni Bizjakovi kuhinji so se pridno sukače zadružnice in pripeljvale zadružnikom in gostom topel zajtrk.

Že dobro uro pred prijetkom občnega zboru so se priceli zbirati zadružniki okrog tople peči. Ko so prišli še gostje iz okraja, so praznično oblečeni zadružniki počasi, s nekam svečano posedi po stolih. Predsednik Darko Gorič je pričel zborovanje. Za delovnega predsednika je bil soglasno izvoljen Anton Lavriha.

VSAK ZADRUŽNIK JE ZASLUŽIL NA DAN PO 328 DIN

»Mnogo truda in napora smo vložili v delo za izpolnitve vseh naših nalog,« je dejal v poročilu predsednik zadružne tovarishe Gorič, »zato tudi uspehi niso izostali.«

Skupno je bilo opravljenih 9038 delovnih ur. Svoje obveznosti so člani častno izpolnili. Delovna disciplina je bila dobra, zato je letos tudi izstala kritika iz leta 1950, ko zaradi slabih delovnih discipline niso bili okopani vinogradni.

Z zanimanjem smo poslušali predsednika, ko je našteval, kaj vse je zadružna pridelala. Skoraj 31.000 kg žit, 1600 kg industrijskih rastlin in 1125 kg lanene slame; pridelek krompirja je bil rekorden, saj so ga pridelali kar 132.000 kilogramov. Tudi povrtnin so pridelali precej, kar jim je vrglo lep zastužek. Krninih rastlin je bilo nad 288.000 kg, zraven tega pa so pridelali še precej vinogradniških in sadjarških kultur. Semen imajo za prvo silo kar dovolj. V začetku leta 1951 so imeli v zadružni 62 glav živine. Med letom so imajo prirastka 16 telet, plemenskega bika pa so kupili. Nekaj od tega so prodali in zaklali za lastne potrebe, tako da imajo sedaj 56 glav same dobre plemenske živine. Svinjereja napreduje, vendar pa je bila vzreja pitance prepočasna.

»Nazvlic nekaterim pomankljivostim so se naši uspehi v primeri z letom 1950 znatno dvignili predvsem zaradi tega, ker smo prevzeli razmnoževanje semenskega krompirja. To nam

je sicer dalo obilo dela, a tudi lep zasluzek,« je nadaljeval tov. Gorič. Zadruženi smo poslušali, kakšne dohodke je imela zadružna. Dohodki celotne proizvodnje v letu 1951 so znašali 6.880.263 dinarjev, izdatki pa znašajo 2.637.406 dinarjev. Končni kosmati dobiček znaša 4.242.857 din. Od tega so oddvojili za razne skладe, prispevek zadružnemu skladu, davek na dohodek in nagrade, znesek 509.548 din. V investicijski sklad so namenili 1.126.701 din. Od ostanka so odračunali še dva odstotka za zadružni sklad, tri odstotka za davek na dohodek in 5000 din za nagrade. Za delitev na delovne dni med zadružnike je ostalo še 2.964.464 din ali 69,88 % od skupnih dohodkov. Tako je vsak zadružnik prejel za vsak delovni dan po 328 din.

Plan kapitalne gradnje ni bil obsežen, vendar so zgradili dve gnojisci, shrambo za žito in davarne, v svinjake pa so napeljali vodo. Letos bodo zgradili remize za stroje in vozove in popravili kozolce.

Med letom so zadružniki iz skupnega skladu dobili 15.336 kg belih in 3000 kilogramov ostalih žit. Mesa je bilo razdeljenega 454 kg, masti 46 kg, pršičev 654 kg, 186 litrov mleka, 1390 kg krompirja, 285 kg sladkorja, 183 kg olja, pa še vino, grozdje, usnje za čevlje itd. Vse so doobili zadružniki iz domačega skladista, zraven tega pa so precej pridelali tudi u na onišnicah. Lačen ni bil in ne bo v zadružni nobeden. Obratnega kredita zadružna ni rabila, ker je skozi vse leto imela pri Narodni banki dobroimetje v povprečni višini 500.000 dinarjev.

SKORAJ VSI SO PRESEGLEDI DELOVNE OBVEZNOSTI

Obveznosti, ki so jih zadružniki sprejeli ob začetku leta, so bile visoko presegene. Janko Gnidovec je opravil 349 delovnih dni, Franc Bizjak 303, Roman Barle 392 itd. Alojz Bukovec, star 64 let, je imel normo 100 dni, opravil pa jih je 245. Martin Zidar, star 72 let, hoče biti pri vsakem delu in se med zadružniki počuti kar mladega, kar kaže že njegovo delo, saj je opravil 219 delovnih dni, čeprav je imel predviden samo 100. Njegova hčerka Frančica je opravila 309 dni. Oba sta zaslužila 183.000 din. Največji zasluzek — 387.368 din — je dobil Franc Gordan s svojo družino. Družina Mežan iz Korentice je zaslužila 277.160 din in Pod. Za pošteno delo obilno plačilo!

Ob zasedanju OLO v Črnomilju

Iz poročil na zasedanju OLO Črnomelj, ki so bili v soboto 2. februarja, je bil v dejavnosti meri razviden napredki Bela krajine, ki se je posebno razmazhal v zadnjih letih.

V trgovini se je pokazalo, da je nakupovanje živil po ukinitvi živilskih nakaznic precej nizadzalo. V primerjavi s prejšnjimi meseci je bilo n. pr. po ukinitvi kupljivih v okraju že 210.000 kg mlečkih izdelkov, 2100 kg sladkorja, masti 1160 kg itd. manj kakor prej. Splošne kmetijske zadružne so postale bolj podjetne in odpravljene od kmetov več kot nekdaj. Med najboljšimi zadružniki je KZ na Vinici, ki jo upravlja vodnik Alojz Skoliber. Iz zadružne je OLO pomotel tudi nekaj špekulantov, ki so se skrivali predvsem v lesni stroki in goljufi zadružne. Na Siničem vrhu je na primer lesni manipulant odkoval zadružno in globoko oranje.

V reorganizaciji oblasti je OLO dosegel tudi viden napredok. Administrativni aparati na okraju so je zmanjšali od 139 na 63 uslužencev. Priprave za snovanje bodočih občin so pokazale, da bo ostalo od doseganjih 25 kmečkih zadruž. Najlepše uspehe je dosegla KDZ v Metliki, ki je uspešno zalažala črnomeljski in metliški trg. — Glavna problematika boljševskega kmetijstva je v veliki razdrobljenosti kmetijstva, na malih posestvih pa so proizvodni stroški zelo visoki. Belokranjsko kmetijstvo ima pogoje za razvoj živilinstve, sadjarstva in vinogradništva. Na mehurice čaka precej zemljišč, prav tako pa se ponujajo stenilni stezniki za pescanje in globoko oranje.

Zivahnja je bila lani komunalna dejavnost. Zrajenjeno je bilo 82 ha. Za obnovno podezelje je prispeval Izvan todob. OF Slovenije Bell kralj 5 milijonov 270.600 dinarjev, ta pomoč je bila razdeljena med 170 zadruž. Iz NOV. Za elektrifikacijo je bilo izdanih 11 milijonov dinarjev, zrajenjeno so bile 3 transformatorske postaje in potenčenih nad 30 km dalinovodov. Elektrofisiranje je bilo 6 vasi, za 6 vasi pa je material že preskrbel: predvsem predele najprej na vrsto Veliki vrh, Mali Nerajec, Utakovec, Vukovec, Dadeči in Podklane.

Za vzdrževanje cest je bilo lani izdanih 3.500.000 dinarjev. V Zilju so postavili novo osnovno šolo, katerih je zdaj v Bell krajini 23. V Črnomlju so osnovali 8. razred gimnazije in glasbeno šolo, poleg popolne gimnazije pa je v okraju tudi 5. načinali gimnaziji.

O kmetijstvu je poročal poverjenik Jakševič iz Franc. Bela krajina ima dozad štiri kmetijske delovne zadružne in štiri ekonomije, v katerih je že 18 odstotkov zemljišč okraja.

Deloma upravlja s to zemljo tudi 25 kmečkih zadruž. Najlepše uspehe je dosegla KDZ v Stražnem vrhu, ki bo obračunala svojim članom vsak delovni dan po 300 dinarjev. Z arancijacijo vinogradov, bo KDZ Stražni vrh že povečala svojo prizadovnost. V kmečkih proizvodnji je imela lepe uspehe KDZ v Metliki, ki je uspešno zalažala črnomeljski in metliški trg. — Glavna problematika boljševskega kmetijstva je v veliki razdrobljenosti kmetijstva, na malih posestvih pa so proizvodni stroški zelo visoki. Belokranjsko kmetijstvo ima pogoje za razvoj živilinstve, sadjarstva in vinogradništva. Na mehurice čaka precej zemljišč, prav tako pa se ponujajo stenilni stezniki za pescanje in globoko oranje.

Zivahnja je bila lani komunalna dejavnost. Zrajenjeno je bilo 82 ha. Za obnovno podezelje je prispeval Izvan todob. OF Slovenije Bell kralj 5 milijonov 270.600 dinarjev, ta pomoč je bila razdeljena med 170 zadruž. Iz NOV. Za elektrifikacijo je bilo izdanih 11 milijonov dinarjev, zrajenjeno so bile 3 transformatorske postaje in potenčenih nad 30 km dalinovodov. Elektrofisiranje je bilo 6 vasi, za 6 vasi pa je material že preskrbel: predvsem predele najprej na vrsto Veliki vrh, Mali Nerajec, Utakovec, Vukovec, Dadeči in Podklane.

Za vzdrževanje cest je bilo lani izdanih 3.500.000 dinarjev. V Zilju so postavili novo osnovno šolo, katerih je zdaj v Bell krajini 23. V Črnomlju so osnovali 8. razred gimnazije in glasbeno šolo, poleg popolne gimnazije pa je v okraju tudi 5. načinali gimnaziji.

O kmetijstvu je poročal poverjenik Jakševič iz Franc. Bela krajina ima dozad štiri kmetijske delovne zadružne in štiri ekonomije, v katerih je že 18 odstotkov zemljišč okraja.

Franček Saje:

Belogardistični štajerski bataljon

Murnovo izpoved je spopolnil belogardist Joško Jakšič v svojem dnevniku:

»26. VI... zvečer... se je začelo grozno krčanje. Takrat so namreč vse pobili. Eden je bil takoj mrtve, eden pa samo ranjen in je grozno krčel. Pa tudi njega so kmalu pobili. Med tem časom so fantje peli, tako da se ni slišalo krčanje in strelenje.«³²

Pavel Drab iz Stopič, desna roka kaplana Urbanča, pa se je ob partizanskem napadu na Suhor hvalil v Zagorjevosti v Stopičah:

»Ko bi mogli kurbe partizanske obkoliti, to bi jih kial, kot smo jih v Št. Joštu. Pa ti ne veš, ko nisi bil zraven, kako so klicali mater. Tisti kuštrasti, ki je imel črne lase, je kaj vpil. Misili so, da so prišli k partizanom, pa so prišli k nam. Poslali smo jih po vodo, eno partijo na eno stran, drugo pa na drugo stran. Sli smo za njimi in jih kar od zadaj poklali. Ko smo jih zabolili, so pričeli vpit in klicati mater, mi pa smo jih spet in spet zabadal z noži...«³³

Junija in julija 1942 so se v gozdovih med Novim mestom in Gorjanci dogajale nepojmljive reči. Partizanski kurirji in manjše patrulje so brez sledu izginjale druga za drugo.³⁴

Nakar so nepojasnjeno način je 2. julija izginil cel vod partizanov iz II. bataljona Dolenskega odreda, kot da ga je požrlo neznano brezno.

Tedaj je namreč vodnik Srečko Povše iz Novega mesta z okrog petnajstimi partizani odšel s Trške gore preko Krke, da bi bil na oni strani reke v zasedi, če bi Italijani skušali prodričati proti Otočcu, kjer so partizani že več tednov oblegali njihovo posadko. Na desnem bregu Krke so partizani srečali patruljo iz Stajerskega bataljona, ki jih je povabil, naj prenese v njihovem taborišču. Partizani so rade volje sprejeli povabilo, da njim samim ni bilo potreben stražariti. Ko so v taborišču Stajerskega bataljona legli v šotor, so jim Stajerci pobrali orložje, jih zastrajili in začeli zasliševati.

Preostrosti kmečkim fantom, ki so šele nekaj

tednov bili v partizanah, je bilo v tem hipu jasno, da so padli v navadno belogardistično past. Zato so previdno odgovarjali na njihova vprašanja, ali bi se borili proti četnikom in belogardistom. Odločno so tudi zavračali njihova vabilo, naj bi se jim pridružili.

Belogardisti so partizanske jetnike nekaj časa uporabljali, da so jih pod stražo opravljali težnja dela, ker so še vedno upali, da jih bodo pridobili. Jetniki pa so nestripljivo čakali na priložnost, da bi se lahko vrnili med svoje tova-

rije. Po desetih dneh ujetništva jim je ob prvem odkritem spopadu s partizani uspelo pobegniti Aleksandra Grabnarja - Severja iz Čužne vasi pri Trebelnem pa so belogardisti prej ustrelili. V Stajerskem bataljonu je ostal edino vodnik Povše, ki so mu belogardisti vrnili puško. Kasneje je Povše menda streljal na kapetana Vasiljeviča, zaradi česar so pri Mirni ubili tudi njega.³⁵

Koliko belogardističnih žrtv leži po gozdnih med Krko in Gorjanci, ne bo možno nikdar točno ugotoviti, ker so morilci in njihovi pomocišči skrbno pazili, da so za umorjenimi zbrisali vsako sled. Po mrljiskih knjigah iz šimleške v stopičski župnije tudi zmanjši imena pobitih, čeprav sta kaplana Wolbang in Urbanč z mnogimi stanovščimi kolegi najsteneje povezana z ustanovitvijo in vsem delovanjem Stajerskega bataljona. Kapelan Tonček Šinkar, o katerem belogardistične listine ugotavljajo, da je kot kurat Stajerskega bataljona »zašel predalec in postal preveč krvolocene,«³⁶ v italijanski ofenzivi septembra 1942. Dna 30. XI. 1942, Pozdrav Janez, archiv jav. tož. LRS št. 103254 do 57.

pa je bil celo tako vnet zagonnik zločinov, da je še sodnikom v Kočevju 1943. leta izjavil:

»Nikomur se ni nič žalega storilo. Nohenega kurirja niso ubili, kolikor jaz vem. V Stajerskem bataljonu je bil v Št. Joštu likvidiran le Sever.«³⁷

V resnicu pa je usoda mnogih znanih in neznanih nesrečnikov, ki so padli v nevidno past Stajerskega bataljona, bila brezobzirno kruta in tragična!

³² Kočevski proces, izjava partizana Sladeka Plicka 29. septembra 1943 in po lastnem spominu. Po mrljiskih knjigah iz Šimleške župnije tudi Franc Smole iz Čužne vasi pri Trebelnem.

³³ Porodnični Sodno-čudovito vodno predstavljajo Stajerskega bataljona.

³⁴ Kočevski proces, stenografski zapisnik razprave, str. 13.

Borba za družbeni plan odkriva nove rezerve

»Zdaj so ga pa v tovarni igrač pošteno zavolil! Tovarna bodo zaprli, morda celo prodali na javni dražbi, najmanj tristo ljudi pa bo po to ostalo brez dela na cestih!«³⁸ To je govoril nekaj zadružnikov, ki so se našli v tovarni, ko so se zadržali na cestah po Novem mestu. Tovarna igrač je red značilna v časih težav, ko je bila v tovarni zadržana na cestah.

Načrti so bili, da se zadrži na cestah, da se ne bo moralo v tovarni zapustiti v drugih podjetjih. Cepav v tovarni zapustijo vseh delavcev, da bi bila v tovarni vse le delavce, ki so bili na cestah.

Načrti so bili, da se zadrži na cestah, da se ne bo moralo v tovarni zapustiti v drugih podjetjih. Cepav v tovarni zapustijo vseh delavcev, da bi bila v tovarni vse le delavce, ki so bili na cestah.

Načrti so bili, da se zadrži na cestah, da se ne bo moralo v tovarni zapustiti v drugih podjetjih. Cepav v tovarni zapustijo vseh delavcev, da bi bila v tovarni vse le delavce, ki so bili na cestah.

Načrti so bili, da se zadrži na cestah, da se ne bo moralo v tovarni zapustiti v drugih podjetjih. Cepav v tovarni zapustijo vseh delavcev, da bi bila v tovarni vse le del



IZ NAŠIH KRAJEV



IZ SEMIČA

Kulturno umetniško društvo Semič je kot prvo ligo v letenjih sezoni uprizorilo Lipa-h-Glavni dobitek. Za otvorenje predstave so se izraelci dobro pripravili, kar so dokazali pri premieri dne 3. februarja. Po-sobno je pojavljali Tončka Golobovič in Milivoj Lengus, ki sta kot začetniki svoji vlogi prav dobro obvladala. Enako pojavilo zaslužiti tudi Jože Vidmar, na tudi ostali igralci so svoje vloge dobro podajali. Med izraelci nekaj začetnikov, ki so tokrat prvič nastopili na odru. Polna udeležba na prireditvi je dokazala, da si naši ljubljeni želijo kulturnega razvedrila.

Za pestrejši spored na tej prireditvi so poskrbeli "Fantje na vasi" iz Črnomlja, ki so med delanjem in po predstavi zapeljeli lepih domačih pesmi. Takih predstav je na- stopovali svi v Semiču, tudi se je. Obenem si pa tudi želimo, da bi se v Semiču osnoval podoben moški pevski zbor, saj je tudi pri nas dobrih pevecov, posebno med mladino. Z malo dobre volje bi se daši sestaviti dober pevski zbor. "Fantje na vasi" iz Črnomlja smo hvaljeni za njihov nastop in si želimo, da nas se kaže običej!

Članici igralskih družin so sklenili, da bodo z Lipahovo igro gostovali v sosednjih krajinah.

Vročekrvenčet ne bo zmanjšalo kot kaže nikoli. Nekateri so že vedno mišljenci, da se ni mogoče razreseliti brez pijače, plesa, in pretepa. Tako so na zabavi 2. februarja v Semiču neki nepridržali iz okolice izvajali pretep, katerem je skupil težko poškodbo Ivan Šutarič. Dobili je nevaren vrah z nožem na glavi, zaradi česar je moral iskat pomoci v bolnišnici. Pri pretepu je nastala tudi prečiščanja škoda na opremi, katero so ocenili na 3000 din in jo bo treba seveda plačati. Organi Ljudske milice so takoj začeli s preiskavo. Krievi bodo pred sedmim pre-jeli zasileni kazeni.

Ali res ni možna nobena zabava brez pretepa? Čas bi bil, da bi se enkrat končali s temi starimi, vse obsobane vrednimi običaji in medsebojnem obraščevanjem. Skoraj vsak pretep odpre enim vrata v zapor, drugim pa v bolnišnico, mnogim pa celo v pregodnji grob. Zakaj ne bi bili med seboj pravi tovariši in vse morebitne nesporazume reševali na tovariški način?

PEKARIJA, IN PRODAJALNA KRUHA V ENEM LOKALU

Tak primer je v Dolenjskih Toplicah. Da to ni niti najmanj primerno, ni treba še posebej poudariti. Prav tako v neprimernem prostoru je brivnica. V tej ni niti toliko prostora, da bi se gojale lahko vseči, dokler čakajo na uslužo. Vode v brivnici sploh ni. Težave so tudi s poštnim uradom, katerega morajo izseliti iz gostinskih prostorov. Komisija je dolžna, da se poštni urad preseli v spodnje prostore župnika, kjer je bila nedaj davorana prostavnega društva. V ta namen bo treba prostoro nekoliko preurediti. Tam, kjer je sedaj poštni urad, je to v hiši tovariša Pelkota, bo v bodoče zadružno gospodarsko.

Pri zadnjem pregledu stanovanjskih prostrov so odkrili v župnišču tri prazne sobe, ki so bile baje rezervirane za izolirnico, v resnicu pa niso služile nikomur. To je toliko bolj zanimivo, ker je pomanjkanje stanovanj in drugih prostorov v Dolenjskih Toplicah tako občutno! Ali ni tega v Toplicah res nihče vedel?

DAN KULTURE V GRADACU

Kulturno-prosvetna razgibanost v Grada-ju je po zaslugi KUD "Oton Zupančič" pre-cesljana. Poleg predstav skrbni društvo tudi za proslave ob državnih in ostalih prazni-kih. 3. februarja je priredilo društvo pod vodstvom tov. Franca Prešernca in predsednika KUD Juleta Kočevaria spominskovo poslavlo smrtri dr. Frančeta Prešernca, ki je bila zdržana z dnevnou kulturo. Prireditev je obsegala pregled vseh vavnježnih del naših pesnikov in pisateljev. Predhodnim razlaganjem življenja piscev so sledile recitale odličkov iz del pesnikov in pisateljev. Da je bil program starejši, so nastopili tudi solisti, duet in zbori, ki so zapeli nekaj uglašenih del pesnikov. Izmed nastopajočih so se najbolj izkazali Albin Jakšić z recitacijo Brodnika, Maka Adamčič z odlokom Iz Jurečevega Desetege brata, Julij Kočevar z Čankarjevo Skodelico kavje, šolar Tonček Omerzel z recitacijo Kam b' s soncem, Milena Štampohar z Aškerčeve Anko in stireletna Tatjana Hrastova z otroško pesmico Cviljmožek. Prešernovo Zelezeno cesto sta zapela mladinci Šlava Gregorečki in Ivan Župec. Jakšić Albin Ciganar barona, moški zbor Prešernovo Luna slike, ženski zbor se je predstavil z Venekom narodnih, mešani zbor pa z pesmijo Gor čez izaro.

Bogata izmenjava deklamacij, pevskih točk in recitacij je zelo priznega poslu-kalc. Pekarija je, kako bogati smo z našimi pesniki in pisatelji.

NOVICE IZ DOL. TOPLIC

Najnovejša pridoblitev našega kraja je mikrofon s tremi vajevaleci, ki bodo nameščeni po trgu na načrtniškej mestiš.

Da bi bil oder v zadružnem domu čimprej opremljen z vsemi potrebnimi rekviziti, je priredilo KUD preteklo nedeljo burko eno-dejansko "Zivomrtva zakonča" ter prednusno veselje, ki sta dobro uspeli.

Izobraževalni tečaji na šoli obiskuje sedaj 51 žena in deklet vsak teden dvakrat. Zadovoljiv je obiski kina predstav, slabša pa udeležba na predavanjih Ljudske univerze.

Zdravilišče, ki so ga decembra in januarju obnovili, je bilo s 1. februarjem spet odprt. Zdravljene le zaradi centralne kur-jeve in topiljske prostorov in vseh stavbav zdravilišča omogočeno torek tudi v zimskem času in so prvi gostje že prišli.

Sneg je napravil veliko škodo v Suhi krajini

Muhasta zima nam je natresla ogromno snega, ki je tudi Suhi krajino pobabil in odel z debelo snežno odoje.

Izredno veliko škodo je povzročil sneg na sadnem drevoju; samo tisti, ki je pridno stepal sneg, je obvaroval svoj sadovnjak večje škode. Posebno je sneg poškodoval telefonsko omrežje, najbolj pa je trpela telefonska linija Ljubljana-Beograd. Ogromna kolitina snega, ki je zapadel na podnožju Sv. Petra v kočevskih gozdovih, kjer je speljana telefonska linija, je to na več mestih pretrgala. V borbu z belim elementom sta se spustili požrtvovalna rajonska monterja iz Žužemberške tovariša Brulc in Cvetkovič. Takole mi je pravil tov. Brulc, kateremu se je na obrazu poznalo, da sta s tovaršem v treh dneh naporov veliko pretrpela:

"Na nekaterih mestih sva gazila sneg, visok skoraj poldrag meter. Hud mraz, ostra burja, plezanje po zmrzlih drogovih, napenjanje ledeno mrzle žice — vse to naču je do skrajnosti izcrplalo. S poslednjimi naporji sva vzpostavila zvezzo, ki nama je bila določena. Tri dni je trajala težka borba!"

Uredniški urednik odbor — Odgovorni urednik Toma Gošnik — Naslovni uredništvo in uprave Novo mesto, Ljubljanska cesta 25, telefon: Štev. 127 — Poštni predel 33 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu štev. 516-100322-1 — Cetrtletna narocilna 100 din. polletna 200 din. celotna 400 din — Ljudska pravica v Ljubljani

Ljudske pravice v Ljubljani

Protiletalska začetka ima tudi v našem trgu redna predavanja za svoje obveznike v saniteti, kemenci, gasilaki in veterinarski skupini. Predavanja, ki jih prireja PLZ, imajo tudi splošno izobraževalni značaj, zlasti sanitetna, saj je prva pomembna potreba. Tega naj bi se boli zavedali tudi tečajniki, ki imajo dvolj časa za obisk za navedenim predavanji, vendar pa nekateri pre-radi izostajajo od dela enot PLZ.

GOSPODINJSKI TECAJI V BELI KRAJINI

Beločrščanske zadružnice so s pomočjo organizacije AFZ organizirale letos več gospodinjskih tečajev. Taki tečaji so tudi v Predgradu Starem trgu ob Kolpi in v Slemiču.

Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja. Tečaj vodi Palman Kristina, domača učiteljica. Ker je v kraju tudi drevnešica, bodo žene proslila tov. Jurija Šutarič, da jih bo naučil etipiranje sadnega vrlja v vrhu. Ta tečaj so začeli v Starem trgu predavanji tudi o kmetijstvu, pa tudi o zdravju bodo žene marsikaj izvedele.

Ob izklikujučem tečaju bo 22 tečajne razstavilo izdelane predmete, predvsem po bodo-

tudi kulturni nastop. Plačo tudi, da bodo poslati sliko svojega tečaja.

V Predgradu so žene in dekleta zaključile gospodinjski in plitljivi tečaji v nedeljo 18. februarja. Nihove izdelki, domača obrnila pa razstavila v prodajalni domača kmetiji načelni tov. Pavel Kralj.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica Pašina. Udeleženje tečajev v Starem trgu se učilo prikrojevanja in šivanja.

V Slemiču vrhni vodnik tudi tečaj Antica

V spomin žužemberškim žrtvam

20. februarja 1952 bo minilo sedem let, kar so podivjani domobranci na zverinski način poklali in pomorili v Žužemberku 28 nedolžnih žrtv, med njimi tudi 60-letnega Jurčka Lasnika, ki je pribeljal z materjo pred Nemci iz Trbovelja.

Posurovelost, krvoljčnost, cinizem in neobrzano sovraštvo do vsega, kar je narodu svetega, je domače izdajalce pripeljalo do strašnega zločina. Morda ste poznali staro, sivovalo Vercetovo mamo, ki je dala prvi partizanom sinu junaka? S tihim spoznavanjem si se čudil, kako je hrabrla omahljivce, šibala mlačnež in sovražila izdajalce. Kavarna kapitulacija »nosilcev davnatočetne kulture« je prisilila, da se je morala umakniti pred dvijimi domobranci hordami v gozdove. Na stopili so usodni februarški dnevi. Prihuljeni domači izdajalec je s prstom pokazal na Vercetovo mamo. Kot stekla psa sta planila dva domobranca na žrtve in jo na mestu potokila. Enaka usoda je doletela njeno spremjevalko. Stepeni in izmaličeni trupli so zločinci zakopali blizu Ciblja kraj njive. Nekjaj dni kasneje je ista usoda zadebla moža Vercetove mame. Tiki prišepetovalci, ljudje z dvojnim obrazom, so lezli iz zakotnih čumnat; nadeli so si krinko poniglavih izdajalcev in poklicali nad Žužemberk strašno gorje.

Zobčasti vrhovi s snegom poblenih bukev nad Zafaro in Gradenško goro so se ob prvem svitanju leno prebuju, cunjaste megle pa so se vlačile po bližnjih zasneženih pobočjih. Crn krokar, znanec smrti, se je zlovezje spretnal nad razdejanjem Žužemberkom. Iz zakotnih bajt si čul vršč pijači domobrancov, ki so se vso noč opajali z vlačugami, se mastili z ukradenimi prašči in opijanjadi z vinom. V zraku je disalo po nedolžni krv. V cerkvi je duhovnik z nič kaj prida preteklostjo podelil med mašo sveto obhajilo in blagovost tistim, katerih se je na vojaških suknjah še držala sveča križeva.

Duhovno podprt s svetim blagoslovom in obhajilom, so domobranci dne 20. februarja zjutraj prijeti deset novih žrtv. Prva med njimi je bila črnolasa osemnajsetletna Vera Pirc, za njo tiba Ela Jerič, ki je že enkrat ušla belogardistom iz Novega mesta. Prizanesli niso dvanajstletni Mariči Črnogoj iz Gradenca, štiridesetletni učiteljici Mici Šerčelj, šestindvajsetletni Cilki Skufca, sestri sedmih partizanov iz Malega Lipja. Poginu je bila zapisana cela Roj-

mrzlem snegu se je v temi pomikalo proti kletnim vratom krdelo pošastnih morilcev, naščuvanih in duhovno podprtih z gospodovim blagoslovom. Kletna vrata so se na stežaj odprla. Z divjo kletvijo so domobranci izvleklki vse žrtve na Šuštarjevo dvorišče, kjer so bili izkopani nekakni strelski jarki. Začelo se je najokrutnejše mučenje. Domobranci so lomili žrtvam roke in noge, jim ščipali prste, rezali prsa...



Žužemberška farma cerkev z župniščem, kjer so bili v letih NOB bunkeri izdajalec

Ko je bilo tega dovolj, so dobro izložani kroniki pobili žrtve s topimi orodjem. Ob izkopi so imele vse žrtve zdobjljene lobanje in čeljusti.

Ni se se osušila sveča zemlja, ki je pokrivala žrtve, ko se je izdajalcem, ovenčanim s sijem nedolžnosti, spet zahotel krv in zlatih zobi svojih žrtv. Preizkušenim morilcem so padli zdaj v roke Franjo Pirc, Albin Pehani, Jože Rus in njegov brat Franc. Strašne smrti je umrla Marija Smrke; v groznih mukah sta končali življenje Marija Arbelj in njena mati. Domobranci klavci niso prizanesli niti 6 let staremu Jurčku Lasniku. Kleče je proslil in rotil zveri v človeški podobi, naj mu pustijo pri življenju dobro mamico — toda izdajalci s kamnom v prsih so imeli predobro vzgojo gospodov v talarjih. Dolgi noč je pokončal nežnega, nedolžnega Jurčka in njegovo dobro mamico. Duhanovnik slabe preteklosti ni dvignil z

lece božjega glasu proti zločinom svojih »Kristusovih vojakov«. Na tistem je odobraval sadove svojega dolgoletnega dela. Trda, grozot naučena domobraska butica je opravila voljo talara — šestletni »sovražnik« vere, mali Jurček, je zaradi pravice in blagoslova božjega namestnika v Žužemberku moral — umretri...

Spet je zmrzla prst zasula plitke grobove nedolžnih žrtv. Prihuljeni izdajalec z dvojnim obrazom je bil znotri na delu. Za vedno so na Ciblju, v neki dolinici, ugasnile nedolžne oči dobre Anice Zalaškove, kodrolasta glavica je za vedno omahnila v prerni grob. Enaka usoda je zadebla ženo dr. Debeljaka. Hotkotovo družino so hoteli popolnoma iztrebiti. Ubili so mi očeta, mojo predobro mamo, neustrašno Ljubo, devetletno Sonjo in tiko, sedemnajstletno Melito.

Tako je padlo v okrutnem klanju v nekaj dnevih 28 nedolžnih žrtv. Njihova edina krivda je bila — ljubezen do domovine...

Ko ob obletnici poromamo na njihove preveze grobove, ki obtožujejo vse tiste, ki se danes žive z dvojnim obrazom, mislimo na nje, ki so padli za našo svobodo. Tebi veljajo naše misli, predraga Vera, Cilka, Ela, Maria, Anica, Stane, Dragi, in tebi, moji mili dragi nedolžni Jurček, vam, moji domači... Ali ne čuješ, moja predobra skrbna mama, in ti, borti, ki počivate razklopilni po gozdovih in pokopališčih doline Krke? Nismo vas pozabili, nikoli vas ne bom! Med nami živite v svetlem spominu, z nami ste pri vsem našem delu in ustvarjanju svobodne domovine, za katero ste bili žrtvovani.

Slavko Hotko

KULTURNA KRONIKA NOVEGA MESTA

Prešernov teden je za nami. Pokazal je tudi letos veliko pozivljivost in prizadovnost nekaterih kulturnih delavcev Novega mesta, ki se je zrcalila v uspehljih prireditvah in sporednu tega teden, na drugi strani pa je spet pokazal skrajno malomarnost mnogih kulturnih delavcev in tudi velikega dela občinstva, ki je tokrat pustilo prizaditev na codilu — saj je prazna dvorana ob zaključeni akademiji naravnost zvezala...

Teden je začel simfonični koncert, ki sta ga podala orkester SKUD in godba JLA s sporednem koncertom, ki smo ga slišali letos v januarju. Kot dirigent se je tokrat predstavil občinstvo Iva Mitak, ki je pokazal z nastopom veliko rutino in je v celoti vodil vigran kolектив preko vseh težav, tako da je orkester donel v resnicu polno, v tempu pa je celo napredoval od januarskega koncerta. Z novim koncertom, ki je tudi dirigent mladinske mesne gedbe na pihala, je Novo mesto končno prislo na zeleno vejo in se bo verjetno kmalu lahko kosalo s podhomskim orkestrjem. Žal je otvoritev Prešernovega teden in koncert obiskalo komaj bližu 50 ljudi.

V sredo zveder je predaval tvor profesar Rudolf Kranjc o Parizu in njegovih smanjestrin. Obisk je bil boljši, dasiravno ne zadovoljiv. Številne zanimivke sike so poslile večer.

Četrtek popoldan je bil simfonični koncert namenjen srednješolski mladini. Udeležba je bila zadovoljiva, mladina pa s spredom zadovoljiva. Ali ne bi kazalo vendar je uvesti nedeljski dopoldanski koncertov matine in podobno in drugačno vsebino za ostalo mladino, delavce, mlado občinstvo, vajence trgovin in podobno? Mladina bi prav gotovo prisluhnula klicu kulture, saj bi vabilo tudi nova mesta mladinska družba na pihala, pevski zbor in podobno. Začeti je treba, pa bo manj tožib in jediščevanja, da mladina si vzgleda.

Prešernov teden je bil zelo praznovljen. 8. februarja dopoldan je bila prislovačno predstavljena dva praznovljenja. Prvič je bil predstavljen skladbo Divertiment. Mladinski pevski zbor je nato pod vodstvom tvor. Jelke Kastelic zapel. Preiglior Zdravko. Gobčekov Prvomajsko in Aljažev Triglav. Zbor je potrdil z nastopom vso marljivost in pozivljivost, ki sta ga podala orkester SKUD in godba JLA pod takrino tvor. Mitak: zaigral je Jenko Poter in Cajkovska Fantazijo iz opere Plikova doma.

Skladnost je bila s tem zaključena. Udeležba na njej pa je kulturna sravnost sijala od — praznja. Z dijaki vred je bilo navzočih morda 100 ljudi, med katerimi pa smo videli kaj malo kulturnih in pravstvenih delavcev, ki so se udeležili Prešernovega praznika menda le po svojih delegativ... Ni prvič, da ugotavljamo, da se poslomani kulturni manifestaciji ne udeležuje tudi ostala novomeška inteligencija. Opazili pa smo vidne kulturne delavce pri filmski predstavi pred Prešernovo praznovljenjem. 8. februarja zveder je bila tudi vrsta sindikalnih sestankov in tečajev, kar menda tudi ni bilo prav. Poleg tega so na akademiji manjkali predstav-

Zvezdar je SKUD Dušan Jereb priredil dobrodošljavo Prešernovega praznika. Prireditev je zadel književnik Severin Salic, ki je govoril v pesnišku, slovensku in velikom Slovenscu pa je govoril direktor ljubljanskega Narodnega muzeja in prešernoslovec dr. Jože Kastelic. Član SKUD Janez Kope je nato recitiral Salijev Preprosto balado o pecvu v Verbi in Prešernovo slovo od mladost. Nastop povseka zborna učiteljica (zapole so: Luna, sije, Vsi so prihajali). Tam v vrtni gredi in Veniti rožce moje) nas tokrat ni zadovoljil. Ne moremo se iznenediti vtiča, da zbor preveč rpije in vse premalo poje. Če pomislimo, da je zbor imel v preteklih petih letih že vrsto uspehljih nastopov, smo ob nazadovanju kvalitete, ki se je pokazala na večih prizaditvah v zadnjem polletju, resno začakljena. Solistički tudi nista ogarli — čuli smo ju zapeti že boljše. Vse premalo je bilo doživljega podajanja. Ra, več smo prizakovali... — Prvič pa je na novomeškem odru ta veder nastopal pevski zbor sindikalna podružnica novomeške bolnišnice, ki je pod vodstvom tvor. Zupančiča zapel. Preiglior Zdravko. Gobčekov Prvomajsko in Aljažev Triglav. Zbor je potrdil z nastopom vso marljivost in pozivljivost, ki sta ga podala občinstvo, mladina pa s spredom zadovoljiva. Ali ne bi kazalo vendar je uvesti nedeljski dopoldanski koncertov matine in podobno in drugačno vsebino za ostalo mladino, delavce, mlado občinstvo, vajence trgovin in podobno? Mladina bi prav gotovo prisluhnula klicu kulture, saj bi vabilo tudi nova mesta mladinska družba na pihala, pevski zbor in podobno. Začeti je treba, pa bo manj tožib in jediščevanja, da mladina si vzgleda.

Akademije je zaključil simfonični orkester SKUD in godba JLA pod takrino tvor. Mitak: zaigral je Jenko Poter in Cajkovska Fantazijo iz opere Plikova doma.

Skladnost je bila s tem zaključena. Udeležba na njej pa je kulturna sravnost sijala od — praznja. Z dijaki vred je bilo navzočih morda 100 ljudi, med katerimi pa smo videli kaj malo kulturnih in pravstvenih delavcev, ki so se udeležili Prešernovega praznika menda le po svojih delegativ... Ni prvič, da ugotavljamo, da se poslomani kulturni manifestaciji ne udeležuje tudi ostala novomeška inteligencija. Opazili pa smo vidne kulturne delavce pri filmski predstavi pred Prešernovo praznovljenjem. 8. februarja zveder je bila tudi vrsta sindikalnih sestankov in tečajev, kar menda tudi ni bilo prav. Poleg tega so na akademiji manjkali predstav-

v

— Akademije je zaključil simfonični orkester SKUD in godba JLA pod takrino tvor.

Mitak: zaigral je Jenko Poter in Cajkovska Fantazijo iz opere Plikova doma.

Skladnost je bila s tem zaključena. Udeležba na njej pa je kulturna sravnost sijala od — praznja. Z dijaki vred je bilo navzočih morda 100 ljudi, med katerimi pa smo videli kaj malo kulturnih in pravstvenih delavcev, ki so se udeležili Prešernovega praznika menda le po svojih delegativ... Ni prvič, da ugotavljamo, da se poslomani kulturni manifestaciji ne udeležuje tudi ostala novomeška inteligencija. Opazili pa smo vidne kulturne delavce pri filmski predstavi pred Prešernovo praznovljenjem. 8. februarja zveder je bila tudi vrsta sindikalnih sestankov in tečajev, kar menda tudi ni bilo prav. Poleg tega so na akademiji manjkali predstav-

v

— Akademije je zaključil simfonični orkester SKUD in godba JLA pod takrino tvor.

Mitak: zaigral je Jenko Poter in Cajkovska Fantazijo iz opere Plikova doma.

Skladnost je bila s tem zaključena. Udeležba na njej pa je kulturna sravnost sijala od — praznja. Z dijaki vred je bilo navzočih morda 100 ljudi, med katerimi pa smo videli kaj malo kulturnih in pravstvenih delavcev, ki so se udeležili Prešernovega praznika menda le po svojih delegativ... Ni prvič, da ugotavljamo, da se poslomani kulturni manifestaciji ne udeležuje tudi ostala novomeška inteligencija. Opazili pa smo vidne kulturne delavce pri filmski predstavi pred Prešernovo praznovljenjem. 8. februarja zveder je bila tudi vrsta sindikalnih sestankov in tečajev, kar menda tudi ni bilo prav. Poleg tega so na akademiji manjkali predstav-

v

— Akademije je zaključil simfonični orkester SKUD in godba JLA pod takrino tvor.

Mitak: zaigral je Jenko Poter in Cajkovska Fantazijo iz opere Plikova doma.

Skladnost je bila s tem zaključena. Udeležba na njej pa je kulturna sravnost sijala od — praznja. Z dijaki vred je bilo navzočih morda 100 ljudi, med katerimi pa smo videli kaj malo kulturnih in pravstvenih delavcev, ki so se udeležili Prešernovega praznika menda le po svojih delegativ... Ni prvič, da ugotavljamo, da se poslomani kulturni manifestaciji ne udeležuje tudi ostala novomeška inteligencija. Opazili pa smo vidne kulturne delavce pri filmski predstavi pred Prešernovo praznovljenjem. 8. februarja zveder je bila tudi vrsta sindikalnih sestankov in tečajev, kar menda tudi ni bilo prav. Poleg tega so na akademiji manjkali predstav-

v

— Akademije je zaključil simfonični orkester SKUD in godba JLA pod takrino tvor.

Mitak: zaigral je Jenko Poter in Cajkovska Fantazijo iz opere Plikova doma.

Skladnost je bila s tem zaključena. Udeležba na njej pa je kulturna sravnost sijala od — praznja. Z dijaki vred je bilo navzočih morda 100 ljudi, med katerimi pa smo videli kaj malo kulturnih in pravstvenih delavcev, ki so se udeležili Prešernovega praznika menda le po svojih delegativ... Ni prvič, da ugotavljamo, da se poslomani kulturni manifestaciji ne udeležuje tudi ostala novomeška inteligencija. Opazili pa smo vidne kulturne delavce pri filmski predstavi pred Prešernovo praznovljenjem. 8. februarja zveder je bila tudi vrsta sindikalnih sestankov in tečajev, kar menda tudi ni bilo prav. Poleg tega so na akademiji manjkali predstav-

v

— Akademije je zaključil simfonični orkester SKUD in godba JLA pod takrino tvor.

Mitak: zaigral je Jenko Poter in Cajkovska Fantazijo iz opere Plikova doma.

Skladnost je bila s tem zaključena. Udeležba na njej pa je kulturna sravnost sijala od — praznja. Z dijaki vred je bilo navzočih morda 100 ljudi, med katerimi pa smo videli kaj malo kulturnih in pravstvenih delavcev, ki so se udeležili Prešernovega praznika menda le po svojih delegativ... Ni prvič, da ugotavljamo, da se poslomani kulturni manifestaciji ne udeležuje tudi ostala novomeška inteligencija. Opazili pa smo vidne kulturne delavce pri filmski predstavi pred Prešernovo praznovljenjem. 8. februarja zveder je bila tudi vrsta sindikalnih sestankov in tečajev, kar menda tudi ni bilo prav. Poleg tega so na akademiji manjkali predstav-

v

— Akademije je zaključil simfonični orkester SKUD in godba JLA pod takrino tvor.

Mitak: zaigral je Jenko Poter in Cajkovska Fantazijo iz opere Plikova doma.

Skladnost je bila s tem zaključena. Udeležba na njej pa je kulturna sravnost sijala od — praznja. Z dijaki vred je bilo navzočih morda 100 ljudi, med katerimi pa smo videli kaj malo kulturnih in pravstvenih delavcev, ki so se udeležili Prešernovega praznika menda le po svojih delegativ... Ni prvič, da ugotavljamo, da se poslomani kulturni manifestaciji ne udeležuje tudi ostala novomeška inteligencija. Opazili pa smo vidne kulturne delavce pri filmski predstavi pred Prešernovo praznovljenjem. 8. februarja zveder je bila tudi vrsta sindikalnih sestankov in tečajev, kar menda tudi ni bilo prav.